

ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR
DE INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
NOTA OPPERVLAKTEDELFSTOFFENWINNING WATEREN
IJSELMEERGEBIED 1989-1998

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport Nota oppervlaktedelfstoffenwinning wateren IJsselmeergebied 1989-1998/
[Commissie voor de milieu-effectrapportage].

- Utrecht: Commissie voor de milieu-effectrapportage

ISBN 90-71887-48-0

SISO 614.62 UDC [504.064.2:622.3](492.8)

Trefw.: milieu-effectrapportering; IJsselmeergebied/ oppervlaktedelfstoffenwinning; IJsselmeergebied.

commissie voor de milieu-effectrapportage
WERKGROEP m.e.r. ONTGRONDINGENPLAN IJsselMEER

Aan de directeur-generaal van de
Rijkswaterstaat, ir. J. van Dixhoorn
Postbus 20906
2500 EX 's GRAVENHAGE

uw kenmerk
FSO 22361

uw brief

ons kenmerk
U426-87/K1/js/157-41

onderwerp
Milieu-effectrapportage
Ontgrondingen IJsselmeer

utrecht,
16 oktober 1987

Met bovengenoemde brief verzocht U de Commissie voor de milieu-effectrapportage advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het op te stellen milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de Nota Oppervlakedelfstoffenwinning wateren IJsselmeergebied 1989-1998.

Hierbij bied ik U het advies aan van de Commissie voor de milieu-effectrapportage overeenkomstig artikel 41, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm). Voor de inhoud van het advies verwijs ik kortheidshalve naar de samenvatting, waarin de belangrijkste aandachtspunten uit het advies zijn bijeengebracht.

In de inleidende notitie ten behoeve van de milieu-effectrapportage betreffende de nota Oppervlakedelfstoffenwinning wateren IJsselmeergebied (de zgn. startnotitie) kondigt de initiatiefnemer aan dat de milieu-effectrapportage (m.e.r.) zich in principe zal beperken tot de oppervlakedelfstof ophoogzand, omdat met name die winning betrekking kan hebben op winplaatsen groter dan 100 ha.

De Commissie is van mening dat de m.e.r. zich niet zou moeten beperken tot de gevolgen van de winning van deze delfstof maar tevens betrekking zou moeten hebben op het beleid voor de mogelijke winning van andere oppervlakedelfstoffen in de wateren van het IJsselmeergebied omdat dit, wellicht op minder grote schaal, overeenkomstige gevolgen voor het milieu kan hebben.

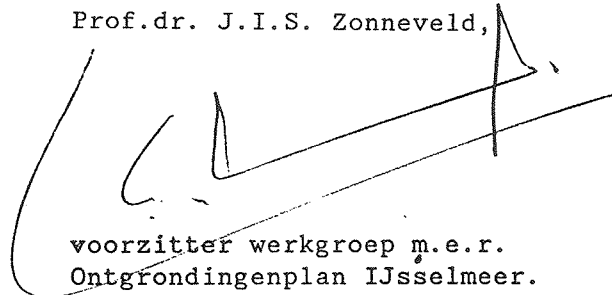
Wat betreft de oppervlakedelfstof ophoogzand wil de Commissie er op wijzen dat de m.e.r. zich zou moeten richten op alle winlocaties (inclusief de winlocaties kleiner dan 100 ha) van deze delfstof in de wateren van het IJsselmeergebied in de periode 1989-1998.

In het onderhavige advies voor richtlijnen met betrekking tot het ontgrondingenbeleid in de wateren van het IJsselmeergebied in de periode 1989-1998 zijn verschillende aandachtspunten opgenomen, die bij nadere beschouwing pas later, op vergunningenniveau, uitgewerkt kunnen worden. De Commissie heeft voor deze opzet gekozen om nu reeds een zo volledig mogelijk beeld te geven van de diverse milieu-aspecten die -naar haar mening- ten aanzien van de geplande activiteiten spelen.

Tenslotte wil ik wijzen op de besluitvorming inzake het Regionale Ontgrondingenplan voor de Noordzee, waarvoor eveneens m.e.r. wordt toegepast. Het beleid met betrekking tot de winning van oppervlaktedelfstoffen in de Noordzee kan van grote betekenis zijn voor de hoeveelheden te winnen oppervlaktedelfstoffen in de wateren van het IJsselmeergebied. Een goede inhoudelijke coördinatie tussen deze twee m.e.r.-procedures lijkt de Commissie daarom van groot belang.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te kunnen leveren aan de vaststelling van de richtlijnen. Zij zal gaarne vernemen op welke wijze U gebruik zult willen maken van haar aanbevelingen voor de vaststelling van de gewenste inhoud van het MER.

Prof.dr. J.I.S. Zonneveld,

voorzitter werkgroep m.e.r.
Ontgrondingenplan IJsselmeer.

ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR DE INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
NOTA OPPERVLAKTEDELFSTOFFENWINNING WATEREN IJSSELMEERGEBIED 1989-1998

Advies op grond van artikel 41 n, eerste lid van de Wet van 23 april 1986 tot uitbreiding van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) inzake de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport ten behoeve van de besluitvorming over de Nota Oppervlakte-delfstoffenwinning wateren IJsselmeergebied 1989-1998.

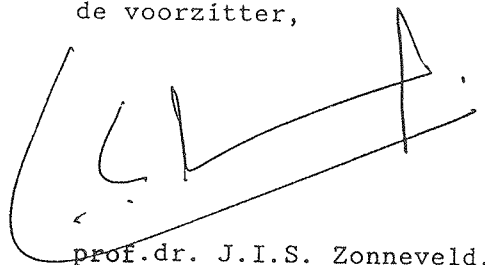
Uitgebracht aan de Minister van Verkeer en Waterstaat.

de secretaris,

drs. R.L.J.M. Klerks.

de voorzitter,

prof.dr. J.I.S. Zonneveld.

Utrecht, 16 oktober 1987.

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. SAMENVATTING	1
2. INLEIDING	4
3. PROBLEEMSTELLING EN DOEL	5
3.1 Probleemstelling	5
3.2 Doel van het voornemen	6
4. DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN DE REDELIJKERWIJS IN BESCHOU- WING TE NEMEN ALTERNATIEVEN	6
4.1 De voorgenomen activiteit	6
4.2 Alternatieven	7
4.2.1 Nulalternatief	7
4.2.2 Doelstellingsalternatieven	7
4.2.3 Locatie-alternatieven	8
4.2.4 Uitvoeringsalternatieven	8
4.2.5 Het meest milieu-vriendelijke alternatief	8
5. TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN	8
6. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE TE VERWACHTEN ONT- WIKKELINGEN VAN DAT MILIEU	10
7. BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	11
7.1. Algemeen	11
7.2. Prioriteiten en mate van detail bij de gevolgen per milieu-aspect	11
7.3. Bodem- en grondwater	12
7.4. Oppervlaktewater/waterkwaliteit	12
7.5. Flora	12
7.6. Fauna	13
7.7. Cultureel erfgoed	13
7.8. Veiligheid en volksgezondheid	13
7.9. Indirecte gevolgen en gevolgen van secundaire activi- teiten	14
8. VERGELIJKING VAN DE TE VERWACHTEN AUTONOME ONTWIKKELINGEN VAN HET MILIEU MET DE BESCHREVEN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU VAN ELK VAN DE IN BESCHOUWING GENOMEN ALTERNATIEVEN	14
9. OVERZICHT VAN DE LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE	14
10. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	15
11. SAMENVATTING VAN HET MER	16

BIJLAGEN:

1. Openbare bekendmaking van de Minister van Verkeer en Waterstaat omtrent milieu-effectrapportage voor de Nota Oppervlakedelfstoffenwinning wateren IJsselmeergebied 1989-1998, in de Staatscourant van 14 augustus 1987.
2. Brief van de Minister van Verkeer en Waterstaat van 27 juli 1987 met verzoek om advies.
3. Samenstelling van de werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage.
4. Lijst van inspraakreacties ter beschikking per 12.10.1987.

1. SAMENVATTING

De directie Zuiderzeewerken van Rijkswaterstaat is voornemens een beleid op te stellen voor de winning van oppervlaktedelfstoffen in de wateren van het IJsselmeergebied voor de periode 1989-1998.

Ten behoeve van de besluitvorming over de nota Oppervlaktedelfstoffenwinning Wateren IJsselmeergebied 1989-1998 wordt een milieu-effectrapportage (m.e.r.) uitgevoerd. Het doel van het advies van de Commissie voor de milieu-effectrapportage is de milieu-aspecten van het voorgenomen beleid ten aanzien van de winning van oppervlaktedelfstoffen in het IJsselmeergebied in de periode 1989-1998 af te bakenen en de gewenste inhoud van het milieu-effectrapport (MER) aan te geven.

Het advies van de Commissie is opgezet in de volgorde van de onderwerpen welke een milieu-effectrapport tenminste moet bevatten volgens artikel 41j van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Staatsblad 1986, 211). De belangrijkste onderdelen van dit advies zijn hierna samengevat in de vorm van een aantal vragen en punten waaraan in het milieu-effectrapport ten behoeve van de besluitvorming aandacht zal moeten worden gegeven¹).

Probleemstelling en doel (par. 3)

- Hoe luiden de prognoses t.a.v. de behoefte aan oppervlaktedelfstoffen in de regio's rond het IJsselmeergebied en welk deel hiervan zou in de wateren van het IJsselmeergebied moeten worden gewonnen? Welke veronderstellingen liggen hieraan ten grondslag?
- Welke mogelijkheden voor een beperking van de te winnen hoeveelheden ophoogzand in het IJsselmeergebied bieden de vergroting van de winning van ophoogzand elders (bijv. Noordzee) en een versterking van een zuinig gebruik en het hergebruik van materialen voor ophoging?
- Welke randvoorwaarden gelden, vanuit milieu-oogpunt, voor de winning van oppervlaktedelfstoffen in het IJsselmeergebied?
- Hoe luiden de prognoses voor de winning van oppervlaktedelfstoffen in het IJsselmeergebied?
- Welke beoordelingscriteria kunnen worden aangegeven waaraan de alternatieven en varianten kunnen worden getoetst?

De activiteit en de alternatieven (par. 4)

- Welke zijn de beoogde gebieden voor de winning van ophoogzand? Welke winddiepte en oppervlakte is voor deze gebieden voorzien?
- Welke dikte, samenstelling en mate van eventuele verontreiniging hebben de deklagen van de beoogde wingebieden?
- Welke compenserende en mitigerende maatregelen worden overwogen?
- Welke alternatieven worden overwogen? Naar de mening van de Commissie behoren daartoe in ieder geval het nulalternatief (als referentiek-

¹ Tussen haakjes zijn de bijbehorende paragrafen van het advies aangegeven.

- der), doelstellingsalternatieven, locatie-alternatieven, uitvoeringsalternatieven en het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast (het zogeheten meest milieu-vriendelijke alternatief).
- Het nulalternatief kan worden opgevat als een referentiekader voor de beoordeling van de milieu-effecten (par. 4.2.1).
 - Welke alternatieve mogelijkheden zijn redelijkerwijs in beschouwing te nemen om het gestelde doel te bereiken (par. 4.2.2)?
 - Op basis van welke (milieu-)criteria kan tot een aanwijzing van mogelijke winlocaties worden gekomen (par. 4.2.3)?
 - Welke uitvoeringsvarianten zijn denkbaar voor het winnen van ophoogzand in het IJsselmeergebied en wat zijn hiervan de consequenties voor het milieu (par. 4.2.4)?
 - Hoe en op welke locaties zou er ophoogzand moeten worden gewonnen in het IJsselmeer indien de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast (par. 4.2.5)?

Besluitvorming (par. 5)

- Hoe zal de besluitvorming over de activiteit verlopen en voor welk besluit wordt het MER opgesteld? Welke procedure en welk tijdplan worden daarbij gevolgd?
- Welke reeds genomen besluiten of beleidsvoornemens stellen randvoorwaarden of beperkingen aan de besluitvorming?
- Welke andere besluiten zullen nog genomen moeten worden om de ontgroningen te kunnen realiseren?

Het bestaande milieu (par. 6)

- De omvang van het studiegebied varieert per milieu-aspect en omvat die gebieden waar meetbare of bespeurbare milieu-veranderingen kunnen worden verwacht ten gevolge van de uitvoering van de voorgenomen activiteit of alternatieven daarvan.
- De bestaande toestand van het milieu dient beschreven te worden voor zover die toestand van belang is voor de voorspelling van de te verwachten milieu-effecten.
- De volgende milieu-aspecten verdienen bij dit onderdeel van het MER met name aandacht: abiotische kenmerken (water en bodem), biotische kenmerken (vegetatie, microflora, bodemfauna, vissen en vogels) en de te verwachten ontwikkelingen van het milieu.

Gevolgen voor het milieu (par. 7)

- Welke voorspellingsmethoden en -modellen zijn gebruikt?
- In de paragrafen 7.3 tot en met 7.9 van het advies wordt, voornamelijk in de vorm van vragen, ingegaan op de te verwachten gevolgen per milieu-aspect. Bij de behandeling van deze gevolgen per milieu-aspect zal ook gelet moeten worden op de onderlinge afhankelijkheid van en de samenhang tussen de onderscheiden milieu-aspecten.
- De gevolgen per milieu-aspect betreffen bodem en grondwater, oppervlaktewater/waterkwaliteit, flora, fauna, cultureel erfgoed, veiligheid en volksgezondheid en indirecte gevolgen en gevolgen van secundaire activiteiten.

Betekenis van de gevolgen voor het milieu van de verschillende te beschrijven alternatieven (par.8)

- Hoe worden de gevolgen voor het milieu van de verschillende alternatieven beoordeeld en in hoeverre zijn deze in onderlinge vergelijking per milieu-aspect te waarderen?

Leemten in kennis en informatie (par.9).

- Welke leemten in kennis en informatie bestaan er nog? Welke onzekerheden zijn er ten aanzien van de gebruikte gegevens, de gebruikte voorspellingsmethoden en de te verwachten milieu-gevolgen?
- Wat is het belang van deze leemten in kennis voor de besluitvorming?
- Welke voorbereidingen zullen worden getroffen om de werkelijk optredende gevolgen voor het milieu te kunnen meten (evalueren) en zonodig te corrigeren na realisering van de ontgrondingen?

Vorm en presentatie van het MER (par. 10)

- Het MER kan worden opgesteld als afzonderlijk document of als onderdeel van de ontwerp-Nota Oppervlakedelfstoffenwinning wateren IJsselmeergebied 1989-1998. In het laatste geval zal het MER dan wel afzonderlijk herkenbaar moeten zijn.
- De inhoud van het MER zal zo objectief mogelijk moeten zijn en moeten worden gericht op de bij de betrokkenen levende vragen.

Samenvatting van het MER (par.11)

De kern van alle hoofdonderdelen van het MER zal duidelijk en overzichtelijk moeten worden samengevat.

2. INLEIDING

Het landelijk beleid ten aanzien van de oppervlakedelfstoffenvoorziening heeft inmiddels gestalte gekregen in de ontwerp landelijke beleidsnota voor de oppervlakedelfstoffenvoorziening "Geground ontgronden" (mei 1987). Omdat de wateren van het IJsselmeergebied (hieronder wordt verstaan het IJsselmeer, het Markermeer, het IJmeer, het Gooimeer, het Wolderwijd, het Veluwemeer, het Ketelmeer en het Zwartemeer) daarbij zijn betrokken, wordt het ontgrondingenbeleid in deze wateren, voor de jaren 1989-1998, nader uitgewerkt in de momenteel in voorbereiding zijnde Nota Oppervlakedelfstoffenwinning wateren IJsselmeergebied (Nota 1989-1998).

Het doel van de Nota 1989-1998 kan worden omschreven als:

- het aanwijzen van wingebieden ter uitwerking van het landelijk beleid ten behoeve van de regionale behoefte aan oppervlakedelfstoffen;
- het afstemmen van de aanwijzing van wingebieden met het beleid op andere terreinen.

Per brief van 27 juli 1987 (bijlage 2) verzocht de Minister van Verkeer en Waterstaat de Commissie voor de milieu-effectrapportage te adviseren over de richtlijnen met betrekking tot de inhoud van het door de initiatiefnemer (Rijkswaterstaat Directie Zuiderzeewerken) op te stellen milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de Nota Oppervlakedelfstoffenwinning wateren IJsselmeergebied 1989-1998. Op 17 augustus 1987 is door Rijkswaterstaat als bevoegd gezag hiertoe de procedure gestart. In deze procedure worden de regels toegepast met betrekking tot milieu-effectrapportage (m.e.r.) uit de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Staatsblad 211). De bekendmaking van de start van de m.e.r. vond plaats in de Staatscourant van 14 augustus 1987 (bijlage 1).

Het onderhavige advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie voor de m.e.r. De samenstelling van deze werkgroep is gegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies "de Commissie" genoemd. De Commissie vergaderde op 11 september, 28 september en 12 oktober 1987. Tevens is op 11 september door Rijkswaterstaat een toelichting op het voornemen en de procedure gegeven. Vertegenwoordigers van de Commissie, het bevoegd gezag en de initiatiefnemer wisselden op 5 oktober 1987 van gedachten naar aanleiding van het concept-advies van de Commissie.

Het doel van het advies van de Commissie is de milieu-aspecten van het voorgenomen beleid ten aanzien van de winning van oppervlakedelfstoffen in het IJsselmeergebied in de periode 1989-1998 af te bakenen en de gewenste inhoud van het MER aan te geven.

Van de Hoofddirectie van de waterstaat zijn een aantal inspraakreacties ontvangen (zie bijlage 4). Voorzover deze reacties betrekking hebben op milieu-aspecten van de activiteit, heeft de Commissie ze in haar beschouwingen ten behoeve van het advies voor richtlijnen betrokken.

Het advies is samengesteld in volgorde van onderwerpen welke een MER tenminste moet bevatten volgens artikel 41 j van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne. Hoofdstuk 1 bevat een samenvatting van de belangrijkste onderdelen van dit advies in de vorm van beknopt geformuleerde vragen waaraan in het MER ten behoeve van de besluitvorming aandacht zal moeten worden geschonken.

3. PROBLEEMSTELLING EN DOEL

Het MER dient een nauwkeurige en operationele omschrijving te bevatten van het doel en belang van het voornemen of wel hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd (artikel 41 j, lid 1 onder 3).

In het MER dient te worden beschreven aan welke behoeften en taakstellingen door het beleid zoals dat wordt omschreven in de Nota 1989-1998 wordt voldaan.

3.1 Probleemstelling

Ten behoeve van een duidelijke afbakening van de probleemstelling dient in het MER te worden ingegaan op de behoefte aan oppervlakedelfstoffen, de categorieën oppervlakedelfstoffen waarvoor het plan wordt opgesteld, een aanduiding van de regio's waarbinnen de betreffende oppervlakedelfstoffen worden afgezet, de randvoorwaarden die gelden voor de winning van oppervlakedelfstoffen in het IJsselmeergebied en de toepassing van alternatieve materialen.

Hierbij kunnen de volgende vragen van dienst zijn:

- Binnen welke afstand van het IJsselmeergebied worden de oppervlakedelfstoffen afgezet?
- Hoe luiden de prognoses t.a.v. de behoefte aan oppervlakedelfstoffen in de regio's rond het IJsselmeergebied en welk deel hiervan zou in het IJsselmeergebied moeten worden gewonnen? Welke veronderstellingen liggen hieraan ten grondslag?
- Welke mogelijkheden biedt de vergroting van de winning van ophoogzand elders (o.a. Noordzee) ter vervanging van in het IJsselmeergebied te winnen ophoogzand?
- Welke mogelijkheden bieden een versterking van een zuinig gebruik en van het hergebruik van materiaal voor ophoging ter beperking van de in het IJsselmeer te winnen hoeveelheden?
- Hoe luiden de prognoses t.a.v. de toepassingsmogelijkheden van alternatieve materialen voor ophoging?
- Welke randvoorwaarden gelden, vanuit milieu-oogpunt, voor de winning van oppervlakedelfstoffen in het IJsselmeergebied?
- In hoeverre kan door verruiming van de vaargeulen in het IJsselmeergebied en de randmeren in de behoefte worden voorzien?

- Hoe luiden de indicaties voor de mogelijkheden van oppervlaktedelfstoffenwinning na 1998 in de wateren van het IJsselmeergebied?

3.2 Doel van het voornemen

Uit de hiervoor aangeduide probleemstelling moet in het MER het doel en het belang van het voornemen afgeleid worden.

Er dienen beoordelingscriteria te worden aangegeven waaraan de alternatieven en varianten die in het MER worden uitgewerkt, kunnen worden getoetst. Tot deze criteria behoren onder meer de normen en streefwaarden van het milieubeleid (zie paragraaf 5).

4. DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN DE REDELIJKERWIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN ALTERNATIEVEN

In het MER moeten de voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven (en varianten daarvan) worden beschreven en uitgewerkt.

Van een voorgenomen activiteit is sprake wanneer de initiatiefnemer voorkeur heeft voor één bepaalde manier om zijn doel te bereiken. De motivering voor de keuze dient in het MER te worden uiteengezet.

In het geval van een MER op beleidsplan-niveau gaat het als regel niet om één bepaalde voorgenomen activiteit, maar om een reeks van mogelijkheden (alternatieven), waaruit naderhand een keuze moet worden gemaakt. Er is dan dus geen specifiek "voorkeursalternatief".

4.1 De voorgenomen activiteit

Wat betreft het detail van de beschrijving van de voorgenomen activiteit (het "voorkeursalternatief") zou met name ingegaan kunnen worden op die onderdelen van de oppervlaktedelfstoffenwinning in het IJsselmeergebied met deelingrepen en -activiteiten welke belangrijke milieu-consequenties kunnen hebben.

De voorgenomen activiteit dient te worden beschreven voor zover deze beschrijving inzicht geeft in fysieke ingrepen met daarmee gepaard gaande beïnvloedingen van het biotische en abiotische milieu. De bronnen dienen op globale wijze te worden aangegeven. Aan deze beschrijving kunnen de verschillende mogelijke milieubescherpende maatregelen (zie 4.2.5) en effecten (zie 7) worden verbonden.

Bij een beschrijving van de voorgenomen activiteit dient aandacht te worden besteed aan:

- de aanduiding van alle beoogde wingebieden; hierbij dient tevens te

worden aangegeven in welke mate de in de periode 1989-1998 noodzakelijke verdiepingen van de vaargeulen ophoogzand beschikbaar doen komen;

- de aanduiding van de dikte, samenstelling en mate van eventuele verontreiniging van deklagen in de beoogde wingebieden;
- de aanduiding van de winddiepte en oppervlakte voor elk van de beoogde wingebieden;
- een aanduiding van het wintempo en tijdstip van beëindiging van de afgraving voor zover dat nu reeds te overzien is;
- de aanduiding van mogelijke compenserende en mitigerende maatregelen

4.2 Alternatieven

De keuze van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten moet in het MER zorgvuldig worden gemotiveerd.

De alternatieven zullen wat betreft diepgang en detaillering vergelijkbaar moeten zijn. In het MER moet worden aangegeven hoe het gestelde doel van het voornemen kan worden bereikt met behulp van de beschouwde alternatieven. De onder 4.1 genoemde aspecten dienen per alternatief aan de orde te komen. De Commissie beveelt aan tenminste de volgende alternatieven uit te werken.

4.2.1 Nulalternatief

Het nulalternatief is het alternatief waarbij de winning van oppervlaktedelfstoffen (met uitzondering van de bij onderhoudswerkzaamheden vrijkomende oppervlaktedelfstoffen) in het IJsselmeergebied vanaf 1989 niet meer zou plaatsvinden. De huidige bestemmingen van de verschillende onderdelen van het studiegebied zouden dan in wezen niet veranderen.

Het nulalternatief dient te worden uitgewerkt als referentiesituatie voor de milieugevolgen van (andere) alternatieven.

Als referentietijdstip dient bij voorkeur het jaar te gelden waarover de meest recente gegevens beschikbaar zijn.

4.2.2 Doelstellingsalternatieven

Gelet op de taakstellingen in de ontwerp landelijke beleidsnota zal moeten worden gezien welke doelstellingsalternatieven redelijkerwijs in beschouwing zijn te nemen. Hierbij dient te worden ingegaan op de mogelijkheden van:

- verandering van de provinciale verdeelsleutel, i.c. winning elders (bijv. landlokaties of in de Noordzee);
- toepassing van alternatieve materialen;
- versterking van een zuinig gebruik en van het hergebruik van materialen ten behoeve van ophoging.

4.2.3 Locatie-alternatieven

Afhankelijk van de randvoorwaarden (zoals genoemd in hoofdstuk 7 van de startnotitie), de gekozen winddiepte, de mate van concentratie van de winningen en de hoeveelheid te winnen oppervlaktedelfstoffen zijn locatie-alternatieven mogelijk.

In het MER zullen de criteria onderbouwd moeten worden op basis waarvan tot een aanwijzing van wingebieden kan worden gekomen.

4.2.4 Uitvoeringsalternatieven

Hierbij gaat vooral de aandacht uit naar de schaal van de activiteit/wingebieden (meerdere kleine of enkele grotere winplaatsen) en hiermee samenhangend de diepte van de winningen, alsmede de vorm van de ontgroningen, de winningsmethoden (bijvoorbeeld methoden waarbij zo weinig mogelijk vertroebeling optreedt), het eventueel herstellen van de af dichtende functie en de hellingshoek van de ontgrondingsputten.

Aangegeven dient te worden welke uitvoeringswijze vanuit milieu-oogpunt het gunstigst is (bijv. kleinere winplaatsen met een grote diepte of grotere oppervlakten met een geringe diepte).

4.2.5 Het alternatief met toepassing van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu

Het zogeheten "meest milieu-vriendelijke alternatief" dient volgens artikel 41 j, lid 3 van de Wabm in ieder geval in het MER te worden beschreven.

Dit alternatief zou een combinatie kunnen vormen van locatie-, uitvoerings- en doelstellingsalternatieven, waarbij zoveel mogelijk de natuurwetenschappelijk belangrijke gebiedsdelen worden ontzien en waarbij een zodanige uitvoering wordt gekozen dat het saldo van positieve en negatieve milieu-effecten zo gunstig mogelijk is.

5. TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN

Aangegeven dient te worden ten behoeve van welk(e) besluit(en) het MER is opgesteld en dienstig kan zijn en door wie of welke overheidsinstanties deze besluiten zullen worden genomen. Tevens dient te worden beschreven volgens welke procedure (met eventuele coördinatie) en tijdsplan dit geschiedt en welke adviesorganen en -instanties daarbij formeel of informeel betrokken zijn. Voorts dient te worden vermeld welke ter zake doende overheidsbesluiten reeds zijn genomen en welke openbaar gemaakte beleidsvoornemens beperkingen kunnen opleggen of randvoorwaarden stellen aan de betreffende besluiten waarvoor het MER is opgesteld, dit onder vermelding van de status van deze besluiten (hardheid; hoe lang geleden genomen). Evenzeer dient te worden aangegeven welke besluiten in een later stadium nog zullen (moeten) worden genomen in het betreffende

studiegebied en daarbuiten, teneinde het project ten uitvoer te kunnen brengen.

Het besluit ten behoeve waarvan het MER wordt opgesteld, betreft een besluit op beleidsniveau, te weten de vaststelling van de Nota Oppervlakedelfstoffenwinning wateren IJsselmeergebiedgebied 1989-1998. De initiatiefnemer zal het MER samen indienen met de ontwerp-Nota 1989-1998. Om te kunnen bepalen welke randvoorwaarden gelden voor de vaststelling van de Nota Oppervlakedelfstoffenwinning wateren IJsselmeergebied 1989-1998 dient in het MER, naast de van toepassing zijnde wetten en wettelijke regelingen, aandacht te worden besteed aan de volgende documenten en beleidsintenties:

- de ontwerp landelijke beleidsnota 'Geground ontgronden' (mei 1987) en het advies van de Raad voor de Waterstaat (in voorbereiding);
- Nota 292 Zandwinning IJsselmeergebied en Randmeren (1980) en het besluit tot verlenging van het beleid zoals weergegeven in deze nota tot 1989;
- afspraken binnen de Landelijke Commissie voor de Coördinatie van het Ontgroningenbeleid (LCCO) en de ambtelijke commissie Regionaal Ontgroningenbeleid (R.O.B.);
- Nota Ophoogzand (1984);
- Voorlopig Indicatief Meerjarenprogramma Bodem 1984-1988;
- het Indicatief Meerjarenprogramma Water;
- het Indicatief Meerjarenprogramma Milieubeheer;
- het Meerjarenprogramma Natuur- en Landschapsbehoud 1988-1992;
- de EG-Vogelrichtlijn (1979);
- het Verdrag van Ramsar (1972) (de Wetlands-Conventie);
- Rijkswaterkwaliteitsplan (1987);
- Provinciale grondwaterplannen;
- Structuurschema Natuur- en landschapsbehoud;
- Structuurschema Openluchtrecreatie;
- Nota Markerwaard (RARO - advies 1982);
- Besluitvorming in het kader van COMIJS, CIBRIJ en BOVAR;
- Structuurschema Vaarwegen, partiële herziening (1984);
- Structuurschema Drink- en Industrierwatervoorziening;
- Structuurschema Buisleidingen;
- relevante streek- en bestemmingsplannen.

Daarnaast dient in het MER te worden aangegeven welke besluiten nog moeten worden genomen in het kader van:

- de Wet op de Ruimtelijke Ordening;
- de Ontgroningenwet.

6. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN HET MILIEU

De beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en de te verwachten (autonome) ontwikkelingen indien de activiteit niet wordt ondernomen (nulsituatie), dient als referentiekader voor de beoordeling van de gevolgen van de voorgenomen activiteit en de alternatieven. De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied dient in het MER te worden beschreven voor zover dit van belang is voor de te verwachten gevolgen van de voorgenomen activiteit en de diverse alternatieven en varianten. Naast een inventariserende zou ook een meer waarderende beschrijving van het studiegebied kunnen worden gegeven. Daarnaast dient rekening te worden gehouden met geplande en lopende ingrepen en met potentiële gebruiksmogelijkheden en functies op de langere termijn (reserveringen). Met name zijn hierbij te noemen de eventuele ontwikkeling van Amsterdam Nieuw-Oost, Almere-Pampus, een infrastructuurverbinding door het IJmeer tussen Amsterdam en Almere, de Markerwaard, een Pomp-Accumulatie-Centrale en de stormvloedkering IJsseldeltagebied.

Het geografische studiegebied strekt zich, afgezien van de winlocaties en hun directe omgeving, tenminste ook uit over de aangrenzende gebieden die door de activiteit beïnvloed kunnen worden. Per milieu-aspect (bodem, grond- en oppervlaktewater e.d.) kan de omvang van het beïnvloedingsgebied verschillen en beperkt blijven tot die gebieden waar meetbare of bespeurbare veranderingen in de toestand van het milieu kunnen worden verwacht ten gevolge van alternatieve oplossingen. Waar gebieden in belangrijke (zoals waterhuishoudkundige en ecologische) relaties staan met het directe beïnvloedingsgebied rondom de locaties, zouden deze gebieden ook tot het studiegebied moeten behoren. Bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu zal in het MER vooral aandacht moeten worden besteed aan de volgende aspecten:

a. abiotische kenmerken

- water en bodem: stroming, waterkwaliteit, bodemsamenstelling, grondwaterstroming en grondwaterstijghoogten.

b. biotische kenmerken

- (oever)vegetatie, microflora (algen, het optreden van blauwwierbloei);
- microfauna (zoöplankton), bodemfauna (o.a. verspreiding driehoeksmos-
sel);
- vissen: soorten, betekenis van gebieden als paai- en voedselgebied;
- vogels: soorten, functies van de gebieden (fourageergebied, rustge-
bied, ruigebied, broedgebied).

c. te verwachten ontwikkelingen

Bij de beschrijving van de "autonome" ontwikkeling is vooral belangrijk, welke milieugevolgen het te verwachten gebruik van het IJsselmeergebied en de Randmeren zal hebben zonder uitvoering van ontgrondingen in de periode 1989-1998. Hierbij dient tevens aandacht te worden geschonken aan de in deze periode noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden.

7. BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Een beschrijving van de milieu-effecten zal uiteindelijk moeten resulteren in een vergelijking tussen de verschillende alternatieven.

7.1 Algemeen

Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu dient er rekening mee te worden gehouden, dat zij tijdelijk of permanent van aard kunnen zijn, of zelfs pas op langere termijn geleidelijk waarneembaar kunnen worden. Bij de beschrijving van de gevolgen dient tevens waar mogelijk en zinvol een aanduiding van de tijdsduur van de effecten te worden gegeven.

De te verwachten gevolgen voor het milieu zullen zoveel mogelijk in hun onderlinge samenhang moeten worden beschouwd. De gevolgen moeten bij voorkeur in absolute zin worden beschreven. Dit is van belang voor een zo kwantitatief mogelijke vergelijking van de alternatieven. Dit geldt met name voor die milieu-aspecten die met prioriteit behandeld behoren te worden.

In het MER moet aan de hand van de best passende methoden en modellen een overzicht van de milieu-effecten worden gepresenteerd. De gebruikte voorspellingsmethoden en -modellen moeten worden beschreven met de mate van betrouwbaarheid die aan deze methoden en modellen mag worden toegekend. Tevens zal een indicatie behoren te worden gegeven van de variatie in de voorspellingsresultaten die kan worden verwacht als gevolg van onzekerheden en onnauwkeurigheden in de methoden en modellen en invoergegevens. Bij onzekerheid over het wel of niet optreden van effecten moet behalve de meest waarschijnlijke ontwikkeling ook de slechtst denkbare situatie worden beschreven. De keuze van de voorspellingsmethoden moet gegeven worden in relatie tot wat hierover recentelijk is bijeengebracht en gepubliceerd (ondermeer in de serie over voorspellingsmethoden gepubliceerd in de m.e.r.-reeks van de Ministeries van VROM en van Landbouw en Visserij).

7.2 Prioriteiten en mate van detail bij de beschrijving van gevolgen per milieu-aspect

De nadruk bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu behoort te liggen op die gevolgen die onomkeerbaar of nagenoeg onomkeerbaar zijn.

De gevolgen van de uitvoering van het voornemen zijn het meest ingrijpend te achten bij de aspecten bodem, water (grond- en oppervlaktewater), vegetatie en fauna.

Alleen als belangrijke verschillen tussen de alternatieven en varianten worden verwacht, moeten de effecten per afzonderlijk alternatief of variant worden beschreven. Bij geringe verschillen kan worden volstaan met een aanduiding daarvan.

7.3 Bodem en grondwater

- Welke gevolgen in de tijd heeft de doorbreking van afsluitende bovenlagen voor de grondwaterstroming en stijghoogten in het onderliggende zandpakket en boven- en benedenstrooms van de winlocatie?
- Welke gevolgen heeft een doorbreking van diepere afsluitende lagen voor het stromingsbeeld en de stijghoogte van het grondwater in de door de afsluitende laag gescheiden zandpakketten? Over welke gebieden strekken deze invloeden zich uit?
- In welke mate treedt herstel op van de dichtende functie van de bodem na beëindiging van de winningsactiviteiten?
- Welke zijn de gevolgen voor de grondwaterkwaliteit in het IJsselmeer-gebied en de omliggende regio's?
- In welke mate vindt sedimentatie van verontreinigd slib plaats in de ontstane ontgrondingsputten en welke zijn de gevolgen voor het milieu?
- In welke mate kunnen als gevolg van de ontgrondingen versterkte erosie-processen optreden en welke zijn de gevolgen voor het milieu?
- Zijn deze gevolgen van blijvende of tijdelijke aard?
- Wat is de invloed op bestaande of toekomstige grondwaterwinningen?

7.4 Oppervlaktewater/waterkwaliteit

- Welke mogelijke verontreinigingen kunnen optreden tijdens het ontgronden door o.a. opwoeling van materiaal en door over de bak spoelend zand, klei en slib?
- Welke positieve of negatieve gevolgen zijn te verwachten door ontgroning op locaties met verontreinigde bovenlagen (bijv. Ketelmeer) en het eventueel in depot zetten van deze lagen?
- Welke invloed op het chloridegehalte van het oppervlaktewater is te verwachten als gevolg van de ontgrondingen?
- Welke invloed kan verwacht worden op de fosfaatbelasting en de zuurstofhuishouding als gevolg van de ontgrondingen?
- Bij welke winddiepte en locatie is de kans op stratificatie aanwezig? Wat zijn de gevolgen van stratificatie voor het milieu ter plaatse en in de omgeving?
- Welke lokale temperatuurverschillen in het oppervlaktewater zijn te voorzien als gevolg van de ontgrondingen?
- Wat is de invloed op bestaande of toekomstige winningen van oppervlaktewater?

7.5 Flora

- In welke mate is aantasting van de flora (rietzone en zone met een diepte van 1 tot 2 meter) te verwachten?
- In welke mate treedt verandering van microflora op? Bij welke winddiepte is de grootste mate van aantasting te verwachten?
- Welke gevolgen zijn te verwachten van het uitdiepen van delen van het IJsselmeer, Markermeer of Randmeren voor het optreden blauwwieren, speciaal van *Microcystis*?

- Welke gevolgen kan de eventuele toename van blauwwieren als gevolg van ontgrondingen hebben voor de inlaat van (drink)water?

7.6 Fauna

- In welke mate is aantasting van de bodemfauna als gevolg van ontgrondingen te verwachten?
- Zijn er wijzigingen in de soortensamenstelling van de bodemfauna en wijzigingen in de dichtheid c.q. biomassa per m² te verwachten?
- Welke mate van invloed is te verwachten op de voedselsituatie voor de vis als gevolg van de aantasting van de bodemfauna, in verband met het relatief verlies van bereikbaar bodemareaal?
- Welke mate van invloed is te verwachten van de eventuele toename van blauwwieren als gevolg van ontgrondingen op de visstand?
- Welke oppervlakte aan paaigebieden voor de vispopulatie van het IJsselmeergebied zal naar verwachting door de ontgrondingen verloren gaan? Welke invloed is hiervan te verwachten?
- Welk oppervlak aan fourageer-, rust-, rui- en broedgebieden van vogels wordt aangetast (afhankelijk van de diepte en de oppervlakte van de ontgrondingen)? Welke invloed is hiervan te verwachten op de vogelstand op het IJsselmeergebied en op de Randmeren?

7.7 Cultureel erfgoed

- In welke mate is aantasting van het bodemarchief, d.w.z. het geheel aan sporen en overblijfselen uit het verleden dat opgeslagen ligt in de bodem en dat van belang is vanwege zijn wetenschappelijke en cultuur-historische waarde, te verwachten? Een inventarisatie van door het plan bedreigde oudheidkundige waarden zal daartoe deel moeten uitmaken van de rapportage. Tevens zal moeten worden aangegeven op welke wijze bij de voorgestelde ontgrondingen aandacht zal worden besteed aan oudheidkundige ontdekkingen.

7.8 Veiligheid en volksgezondheid

- In welke mate treedt aantasting van de stabiliteit van de ondergrond in de nabijheid van waterkeringen of andere objecten op?
- Welke toename van de golfhoogte in de omgeving van diepe putten is te verwachten?
- Hoe is de ontwikkeling van de kwaliteit van het zwemwater, met name in de buurt van de stranden?
- Welke lokale temperatuurverschillen kunnen, met name in de buurt van de stranden, optreden als gevolg van de ontgrondingen?

7.9 Indirecte gevolgen en gevolgen van secundaire activiteiten

Voor zover daarover nu reeds duidelijkheid bestaat dient aandacht te worden besteed aan de volgende aspecten:

- Welke gevolgen zijn te verwachten van het transport van oppervlaktedelfstoffen voor de belasting van de wegen?
- Welke beïnvloeding van woon-, recreatie- en natuurgebieden is te voorzien als gevolg van de afvoer van oppervlaktedelfstoffen?
- Welke invloed kan de eventuele toename van het optreden van blauwvieren als gevolg van ontgrondingen hebben op de recreatie?
- Welke visuele, geluid- en stankhinder is te voorzien als gevolg van o.a. buisleidingen en tussenstations op het vaste land?
- Zullen er cumulatieve of synergetische effecten kunnen optreden in relatie met voorgenomen of lopende ingrepen in de wateren van het IJsselmeergebied?

8. VERGELIJKING VAN DE TE VERWACHTEN AUTONOME ONTWIKKELINGEN VAN HET MILIEU MET DE BESCHREVEN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU VAN ELK VAN DE IN BESCHOUWING GENOMEN ALTERNATIEVEN

De alternatieven en varianten moeten, althans wat hun milieu-aspecten betreft, vergeleken worden met de bestaande toestand van het milieu zonder uitvoering van ontgrondingen in de periode vanaf 1989 (autonome ontwikkeling). Hierbij dienen ook de normen en streefwaarden van het milieubeleid te worden beschouwd. Overige aandachtspunten bij dit onderdeel van het op te stellen MER zijn:

- een voorkeursvolgorde van de alternatieven per milieu-aspect;
- een beschouwing van de positieve en negatieve gevolgen ten aanzien van het milieu van ieder alternatief;
- de mate waarin de initiatiefnemer denkt bij elk van de alternatieven zijn doel te kunnen verwezenlijken.

Bij de vergelijking van de alternatieven kunnen de globale kostenaspecten van de in beschouwing genomen alternatieven en varianten worden betrokken. Dit is in het kader van m.e.r. echter niet verplicht.

9. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE

Een overzicht van de leemten in kennis en informatie die na de analyses van de milieu-effecten zijn overgebleven en die tot onvolledigheid leiden, moeten in het MER worden opgesomd, alsmede de redenen waarom deze leemten zijn blijven bestaan. Daarbij kunnen ook vermeld worden:

- Gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden.

- Andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot milieu-gevolgen op korte en langere termijn.
- Onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte invoergegevens.

De vastgestelde leemten in kennis en informatie kunnen worden gezien als onderwerpen van voortgaande studie en behoren mede te worden betrokken bij een in concept op te stellen evaluatie-programma van de daadwerkelijke optredende gevolgen voor het milieu. Deze nazorg die eveneens onderdeel vormt van m.e.r., dient betrekking te hebben op de doelgerichtheid van de getroffen voorzieningen en effect-beperkende maatregelen. Het MER kan al een idee geven wie het evaluatie-programma zal gaan uitvoeren en hoe zal worden gereageerd als aan bepaalde milieu-randvoorwaarden en milieu-kwaliteitseisen niet kan worden voldaan.

10. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

Het MER zal de probleemstelling, het doel en de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten daarvan duidelijk en objectief dienen te behandelen. Dit ten behoeve van de besluitvorming en om de betreffende milieu-aspecten bereikbaar en begrijpelijk te maken voor alle betrokkenen. In het MER moet worden ingegaan op de bij de betrokkenen levende vragen omtrent het voornemen.

Het MER kan opgesteld worden als een op zichzelf staand document. Het kan ook worden gepresenteerd als onderdeel van de ontwerp-nota. In het laatste geval zal het MER dan wel afzonderlijk herkenbaar moeten zijn.

Verder gelden voor de presentatie van het MER de volgende aandachtspunten:

- In het MER moeten keuze-elementen, die bepalend zijn geweest bij de opstelling, duidelijk naar voren worden gebracht.
- Het MER moet voorzien zijn van een samenvatting, die goed is afgestemd op de inhoud van het MER of van het MER-gedeelte van de ontwerp-nota.
- Onderbouwende informatie kan in bijlagen behorende tot het MER worden opgenomen. Daartoe kunnen ook behoren een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst.

11. SAMENVATTING VAN HET MER

In de samenvatting van het MER of van de ontwerp-nota als het MER daarin is opgenomen, zal kort en overzichtelijk de kern van de belangrijkste onderdelen van het MER moeten worden weergegeven. Wat betreft de onderlinge vergelijking van de alternatieven kan dit b.v. gebeuren met behulp van tabellen, figuren, kaarten en eventueel een plan-effecten matrix.

De samenvatting dient aan bevoegd gezag en aan een zo breed mogelijk publiek voldoende inzicht te geven voor de beoordeling van het MER en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven.

Ten aanzien van de opstelling van de samenvatting van het MER verdient het aanbeveling om de intenties van de wet scherp naar voren te doen brengen. Deze intenties zijn:

- Motivering van het belang van het voornemen.
- Keuze en motivering van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven, waaronder het alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast.
- Beschrijving van de uitgangssituatie van het milieu (mede ten behoeve van de evaluatie achteraf).
- Zo objectief mogelijke beschrijving en voorspelling van de effecten van de verschillende alternatieven.
- Vergelijkende beoordeling van de alternatieven tegen de achtergrond van normen en uitgangspunten van het milieubeleid.

Bijlagen bij het advies voor richtlijnen
voor de inhoud van het Milieu-effectrapport
Nota oppervlakte-deflfstoffenwinning wateren IJsselmeergebied

(Bijlagen 1 tot en met 4)

BIJLAGE 1

Bekendmaking in de Staatscourant 155 van 14 augustus 1987

Rijkswaterstaat Directie Zuiderzeewerken

Milieu-effectrapportage, onderdeel van besluitvorming ten behoeve van de Nota Oppervlaktedelfstoffenwinning wateren IJsselmeergebied 1989-1998

De minister van Verkeer en Waterstaat maakt, gelet op de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieueffectrapportage) bekend dat, ten behoeve van de besluitvorming inzake de Nota Oppervlaktedelfstoffenwinning wateren IJsselmeergebied 1989-1998 milieueffectrapportage zal worden toegepast. Deze rapportage zal betrekking hebben op de mogelijkheden tot winning van ophoogzand.

Een ieder die opmerkingen wenst te maken over de gewenste inhoud van deze milieu-effectrapportage, kan deze vóór 17 september 1987 schriftelijk indienen bij de heer directeur-generaal van de Rijkswaterstaat, Postbus 20906, 2500 EX Den Haag.

Een inleidende notitie over mogelijke varianten ten aanzien van ophoogzandwinning in de wateren van het IJsselmeergebied (IJsselmeer, Markermeer, IJmeer, Randmeren, Ketelmeer, Zwartemeer) ligt vanaf 17 augustus 1987 tot 17 september 1987 ter inzage in: het kantoor van de Rijkswaterstaat, directie Zuiderzeewerken Smedinghuis, Zuiderwagenplein 2, Lelystad;

het kantoor van de Rijkswaterstaat, directie Noord-Holland, Florapark 9, Haarlem;

het kantoor van de Rijkswaterstaat, directie Utrecht, gebouw Westraven, Griffioenlaan 2, Utrecht;

het kantoor van de Rijkswaterstaat, directie Overijssel, Zwartewaterallee 7, Zwolle;

het kantoor van de Rijkswaterstaat, directie Gelderland, Gildemeestersplein 1, Arnhem;

het kantoor van de Rijkswaterstaat, directie Friesland, Tesselschadestraat 2, Leeuwarden;

de bibliotheek van het kantoor van de heer directeur-generaal van de Rijkswaterstaat, Koningskade 4, Den Haag. De notitie is in te zien tijdens kantooruren.

Degenen voor wie de aangegeven ter inzagelegging niet voldoende mogelijkheden biedt om de inleidende notitie in te zien, kunnen dat kenbaar maken aan de vorengenoemde directie Zuiderzeewerken van de Rijkswaterstaat (tel. 03200-92641/92604 (doorkiesnummers)), opdat daartoe alsnog de mogelijkheid wordt geboden.

*De minister van Verkeer en Waterstaat, voor deze,
de directeur-generaal van de Rijkswaterstaat,*

*Ir. J. van Dixhoorn.
(Officiële advertentie)*

ministerie van verkeer en waterstaat

rijkswaterstaat

hoofddirectie van de waterstaat

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Ingekomen:	28 JULI 1987
Nr.:	609/87 Co/S/Sc
Dossier:	157 - 1

Aan de voorzitter van de Commissie
Milieu-effectrapportage te Utrecht
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

uw brief van

's-gravenhage

uw kenmerk

ons kenmerk

doorkiesnummer

FSO 22361

744847

onderwerp

bijlage(n)

verzonden 22 JULI 1987

Advies-aanvraag richtlijnen m.e.r.
Ontgrondingen IJsselmeer.

1

Overeenkomstig de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne, hoofdstuk milieu-effectrapportage en de algemene maatregel van bestuur inzake de werkingssfeer, zal milieu-effectrapportage worden toegepast ten behoeve van de besluitvorming over de Nota Oppervlaktedelfstoffenwinning wateren IJsselmeergebied 1989-1998. Gaarne stel ik u in de gelegenheid mij advies uit te brengen over de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het milieu-effectrapport.

Ik verzoek u binnen de daarvoor gestelde termijn van 2 maanden na de bekendmaking van de mededeling (omstreeks 15 augustus a.s.) als bedoeld in art. 41 1, vierde lid, van de Wet algemene bepalingen milieu-hygiëne uw advies te zenden aan de directeur-generaal van de Rijkswaterstaat.

Te uwer informatie voeg ik hierbij een notitie over de voorgenomen opzet van de studie ten behoeve van het te nemen besluit.

- Indien -

038742804

nr. 2050

bereikbaar met (tramlijn 1 (station cs),
tramlijn 9 (stations cs en hs), buslijnen
18 (stations cs en hs), 65 (leiderdorp),
88 (oegstgeest), 90 (wassenaar)

postbus 20906
2500 EX 's-gravenhage

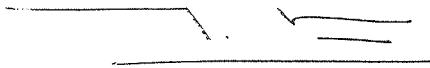
koningskade 4
telefoon (070) 745 745
telex 31043
postglronnummer 507564

behoort bij: brief FSO 22361

bladnr: 2

*Indien u over het projekt nadere informatie wenst kunt u zich wenden tot de afdeling Ontgroningen van de hoofddirectie van de Waterstaat (tel. 070-744847).

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,
namens de minister,
DE DIRECTEUR-GENERAAL VAN DE RIJKSWATERSTAAT,
l.D.-G.

drs. J. Kars.

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties

nr.	datum	Persoon of instantie	Datum van ontvangst Cie. m.e.r.

1.	11.09.1987	Directeur Landbouw, Natuur en Openlucht- recreatie in de provincie Flevoland	28.09.1987
2.	03.08.1987	Inspectie van de volksgezondheid voor de hygiëne van het milieu voor Over- ijssel en Flevoland	28.09.1987
3.	09.09.1987	Inspectie van de volksgezondheid voor de hygiëne van het milieu voor Noord- Holland	08.10.1987
4.	16.09.1987	Stichting Natuur en Milieu	28.09.1987
5.	18.09.1987	Gewest Gooi en Vechtstreek	05.10.1987
6.	22.09.1987	Visserijschap	05.10.1987
7.	22.09.1987	Organisatie van Rand- en IJsselmeer- vissers OVRIJ	08.10.1987

In het onderhavige advies voor richtlijnen met betrekking tot het ontgrondingenbeleid in de wateren van het IJsselmeergebied in de periode 1989-1998 zijn verschillende aandachtspunten opgenomen, die bij nadere beschouwing pas later, op vergunningenniveau, uitgewerkt kunnen worden. De Commissie heeft voor deze opzet gekozen om nu reeds een zo volledig mogelijk beeld te geven van de diverse milieu-aspecten die -naar haar mening- ten aanzien van de geplande activiteiten spelen.

Tenslotte wil ik wijzen op de besluitvorming inzake het Regionale Ontgrondingenplan voor de Noordzee, waarvoor eveneens m.e.r. wordt toegepast. Het beleid met betrekking tot de winning van oppervlaktedelfstoffen in de Noordzee kan van grote betekenis zijn voor de hoeveelheden te winnen oppervlaktedelfstoffen in de wateren van het IJsselmeergebied. Een goede inhoudelijke coördinatie tussen deze twee m.e.r.-procedures lijkt de Commissie daarom van groot belang.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te kunnen leveren aan de vaststelling van de richtlijnen. Zij zal gaarne vernemen op welke wijze U gebruik zult willen maken van haar aanbevelingen voor de vaststelling van de gewenste inhoud van het MER.

Prof.dr. J.I.S. Zonneveld,

voorzitter werkgroep m.e.r.
Ontgrondingenplan IJsselmeer.

ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR DE INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
NOTA OPPERVLAKTEDELFSTOFFENWINNING WATEREN IJSSELMEERGEBIED 1989-1998

Advies op grond van artikel 41 n, eerste lid van de Wet van 23 april 1986 tot uitbreiding van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) inzake de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport ten behoeve van de besluitvorming over de Nota Oppervlakte-delfstoffenwinning wateren IJsselmeergebied 1989-1998.

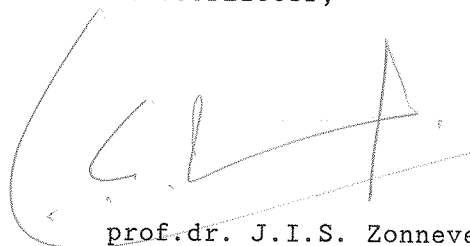
Uitgebracht aan de Minister van Verkeer en Waterstaat.

de secretaris,

drs. R.L.J.M. Klerks.

de voorzitter,

prof.dr. J.I.S. Zonneveld.

Utrecht, 16 oktober 1987.

BIJLAGE 1

Bekendmaking in de Staatscourant 155 van 14 augustus 1987

Rijkswaterstaat Directie Zuiderzeewerken

Milieu-effectrapportage, onderdeel van besluitvorming ten behoeve van de Nota Oppervlaktedelfstoffenwinning wateren IJsselmeergebied 1989-1998

De minister van Verkeer en Waterstaat maakt, gelet op de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieueffectrapportage) bekend dat, ten behoeve van de besluitvorming inzake de Nota Oppervlaktedelfstoffenwinning wateren IJsselmeergebied 1989-1998 milieueffectrapportage zal worden toegepast. Deze rapportage zal betrekking hebben op de mogelijkheden tot winning van ophoogzand.

Een ieder die opmerkingen wenst te maken over de gewenste inhoud van deze milieu-effectrapportage, kan deze vóór 17 september 1987 schriftelijk indienen bij de heer directeur-generaal van de Rijkswaterstaat, Postbus 20906, 2500 EX Den Haag.

Een inleidende notitie over mogelijke varianten ten aanzien van ophoogzandwinning in de wateren van het IJsselmeergebied (IJsselmeer, Markermeer, IJmeer, Randmeren, Ketelmeer, Zwartemeer) ligt vanaf 17 augustus 1987 tot 17 september 1987 ter inzage in: het kantoor van de Rijkswaterstaat, directie Zuiderzeewerken Smedinghuis, Zuiderwagenplein 2, Lelystad;

het kantoor van de Rijkswaterstaat, directie Noord-Holland, Florapark 9, Haarlem;

het kantoor van de Rijkswaterstaat, directie Utrecht, gebouw Westraven, Griffioenlaan 2, Utrecht;

het kantoor van de Rijkswaterstaat, directie Overijssel, Zwartewaterallee 7, Zwolle;

het kantoor van de Rijkswaterstaat, directie Gelderland, Gildemeestersplein 1, Arnhem;

het kantoor van de Rijkswaterstaat, directie Friesland, Tesselschadestraat 2, Leeuwarden;

de bibliotheek van het kantoor van de heer directeur-generaal van de Rijkswaterstaat, Koningskade 4, Den Haag. De notitie is in te zien tijdens kantooruren.

Degenen voor wie de aangegeven ter inzagelegging niet voldoende mogelijkheden biedt om de inleidende notitie in te zien, kunnen dat kenbaar maken aan de vorengenoemde directie Zuiderzeewerken van de Rijkswaterstaat (tel. 03200-92641/92604 (doorkiesnummers)), opdat daartoe alsnog de mogelijkheid wordt geboden.

De minister van Verkeer en Waterstaat, voor deze,

de directeur-generaal van de Rijkswaterstaat,

Ir. J. van Dixhoorn.
(Officiële advertentie)

ministerie van verkeer en waterstaat

rijkswaterstaat

hoofddirectie van de waterstaat

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Ingekomen:	28 JULI 1987
Nr.:	609/87 Co/Sf/Sc
Dossier:	157 - 1

Aan de voorzitter van de Commissie Milieu-effectrapportage te Utrecht
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

uw brief van

's-gravenhage

uw kenmerk

ons kenmerk
FSO 22361

doorkiesnummer
744847

onderwerp

bijlage(n)

verzonden 22 JULI 1987

Advies-aanvraag richtlijnen m.e.r.
Ontgrondingen IJsselmeer.

1

Overeenkomstig de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne, hoofdstuk milieu-effectrapportage en de algemene maatregel van bestuur inzake de werkingssfeer, zal milieu-effectrapportage worden toegepast ten behoeve van de besluitvorming over de Nota Oppervlaktedelfstoffenwinning wateren IJsselmeergebied 1989-1998. Gaarne stel ik u in de gelegenheid mij advies uit te brengen over de gewenste inhoud van de richtlijnen voor het milieu-effectrapport.

Ik verzoek u binnen de daarvoor gestelde termijn van 2 maanden na de bekendmaking van de mededeling (omstreeks 15 augustus a.s.) als bedoeld in art. 41 1, vierde lid, van de Wet algemene bepalingen milieu-hygiëne uw advies te zenden aan de directeur-generaal van de Rijkswaterstaat.

Te uwer informatie voeg ik hierbij een notitie over de voorgenomen opzet van de studie ten behoeve van het te nemen besluit.

- Indien -

038742804

nr. 2050

bereikbaar met tramlijn 1 (station cs),
tramlijn 9 (stations cs en hs), buslijnen
18 (stations cs en hs), 65 (leiderdorp),
88 (oegstgeest), 90 (wassenaar)

postbus 20906
2500 EX 's-gravenhage

koningskade 4
telefoon (070) 745 745
telex 31043
postgironummer 507564

behoort bij: brief FSO 22361
bladnr: 2

*Indien u over het projekt nadere informatie wenst kunt u zich wenden tot de afdeling Ontgrondingen van de hoofddirectie van de Waterstaat (tel. 070-744847).

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,
namens de minister,
DE DIRECTEUR-GENERAAL VAN DE RIJKSWATERSTAAT,
I.D.-G.

drs. J. Kars.